

TRANSFERURILE DE ECHILIBRARE ȘI ROLUL LOR ÎN ELABORAREA BUGETELOR LOCALE, EVIDENȚA LOR CONTABILĂ. (ÎN BAZA BUGETULUI ORAȘULUI FLOREȘTI (NIVELUL I), RAIONUL FLOREȘTI, PE PERIOADA ANILOR 2015 ȘI 2020)

Daniela GALBUR

*Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie economică și business,
Departamentul Economie și Management, Grupa: C-171*

galbur98@mail.ru

Rezumat: *Bugetele locale reprezintă totalitate a veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare, folosite cu scopul de a realiza funcțiile autorităților administrației publice locale de toate nivelurile. Cele mai importante relații de care depind bugetele locale sunt „Relațiile între bugetul de stat și bugetele locale”. Acestea se realizează prin transferuri de echilibrare care se împart în două componente: Transferuri cu destinație generală și Transferuri cu destinație specială.*

Cuvinte cheie: *bugete locale, venituri, transferuri de echilibrare, transferuri speciale.*

Introducere

Una din formele principale de gestiune financiară este contabilitatea instituțiilor publice, care are ca scop studierea, prelucrarea și înregistrarea datelor ce se referă la redistribuirea venitului național, care este realizat datorită bugetului public național. În procesul executării bugetului public național au loc operațiunile financiar- economice ce înregistrează anumite raporturi juridice.

Obiectul cercetării este baza conținutul economico științific și presupune analiza aprofundată a indicatorilor bugetari și modificarea acestora pe parcursul timpului. În procesul de analiză, elaborare și studiere a tezei de an, ca obiect al cercetării v-a fi reprezentată primăria orașului Florești, din raionul Florești.

Scopul cercetării acestei primării este de a evidenția toate modificările existente, atât cantitative cât și valorice, ale resurselor și mijloacelor acesteia, analiza profundă a datelor locale, care sunt indicatorii principali și în ce domeniu sunt orientați.

Metodele economico-financiare folosite pentru cercetarea amănunțită a influenței și modificării bugetului local sunt evidența contabilă și transparența tuturor mișcărilor de resurse financiar bugetare.

Conform legii privind finanțele publice locale nr.397, din 16.03.2003, art. 1, *bugete locale* reprezintă totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate exercitării funcțiilor care sînt în competența autorităților administrației publice locale conform legislației și a funcțiilor delegate de Parlament la propunerea Guvernului.

Paragraful 1: Esența bugetului local

Bugetele locale reprezintă totalitate a veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare, folosite cu scopul de a realiza funcțiile autorităților administrației publice locale de toate nivelurile. (din legea nr. 181, din 25.07.2014). Dacă e să privim în timpul actual, bugetele locale reprezintă acea parte economică și socială, care intervine la creșterea cheltuielilor publice de investiții, cât și la redistribuirea pentru categorii sociale defavorizate.

Conform articolului 47, din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale, din extrasul calendarului bugetar se evidențiază următoarele activități și termene limite în procesul de elaborare și aprobare a bugetelor, la nivel local. Din acestea fac parte:

- a) Autoritățile executive locale elaborează și prezintă autorităților reprezentative și deliberative locale proiectele bugetelor locale respective, până la 20 noiembrie.
- b) Autoritățile reprezentative și deliberative locale aprobă bugetele locale respective, până la 10 decembrie.

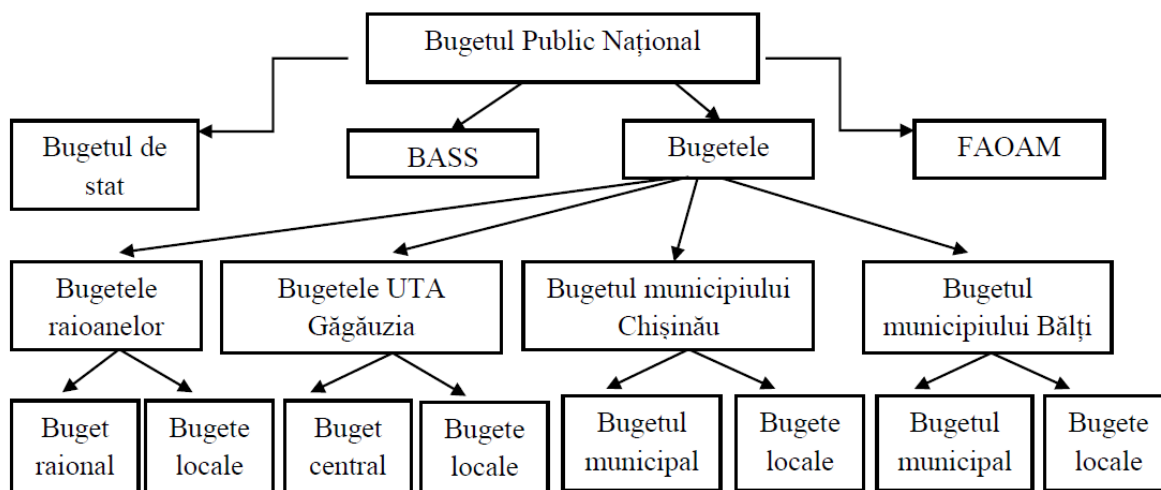

Figura 1. Structura Bugetului Public Național și amplasarea Bugetului Local

Sursa: elaborat de către autor în baza indicațiilor metodologie ale coordonatorului științific.

Conform Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181, Articolului 28, „Veniturile bugetare”, pentru 2015 din Monitorul Oficial al R.Moldova nr. 223-230 art.519 din 08.08.2014, veniturile bugetare se formează din:

- a) impozite și taxe;
- b) contribuții de asigurări sociale de stat și prime de asigurări obligatorii de asistență medicală;
- c) granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe;
- d) alte venituri prevăzute de legislație.

Veniturile bugetare UAT se divizează în **venituri proprii și defalcări**.

- Veniturile proprii conform sistemului fiscal se împarte în:
 - ❖ Impozite locale:
 - Impozite funciare;
 - Impozite pe bunuri imobiliare;
 - ❖ Taxe locale:
 - Taxe pe resurse naturale;
 - Taxa pentru dispozitivele publicitare;
 - Taxe pentru amenajarea teritoriului;
 - Taxa pentru salubritate;
 - Taxa de organizare a licitațiilor pe teritoriul unității administrativ teritoriale;
 - Taxa pentru parcaj;
 - Taxa de organizare a loteriilor pe teritoriul unității administrativ teritoriale;
 - Taxa de la posesorii de câini;
 - Taxa pentru parcare;
 - Taxa de piață;
 - Taxa de aplicarea a simbolicii locale;
- Defalcări de la veniturile generale de stat:
 - Impozit pe venit;
 - Taxa rutieră;
 - Taxa pe valoarea adăugată;
 - Impozit privat;
 - Accizele;
 - Impozit pe averea de lux;
- Transferurile de la bugetul de stat.
- Încasări de la mijloace speciale – acumulate în teritorii din prestarea unor servicii sau lucrări cu plată.
- Fonduri special – sursele din fondurile speciale, se utilizează pentru folosirea acestora în activități special, sunt formate:
 - Donațiile;
 - Granturi;
 - Sponsorizările;
 - Alte mijloace;

Paragraful 2: Modalitatea de elaborare a transferurilor de echilibru în baza formulei.

Elaborarea Bugetului de Stat este o procedură primordială pentru societate și cheltuielile de stat în favoarea societății și cetățenilor. Acesta reprezintă un proces complex – confirmat de LPB și Sistemul Bugetar al Republicii Moldova. Formula de bază pentru elaborarea bugetului local este: $TE_i = FEB_1 * \left[\left(PS_{CFL}^1 * \frac{(P_e * CFL_n - CFL_i)}{\sum_i (P_e * CFL_n - CFL_i)} \right) + \left(PS_p^1 * \frac{P_i}{P_n} \right) + \left(PS_s^1 * \frac{S_i}{S_n} \right) \right]$

Tabelul 1.

Descifrarea calculului Transferurilor de Echilibru

Denumirea indicatorului	Abrevierea	Valoarea 2015	Valoarea 2020
Fondul de echilibrare bugetară pentru unitățile administrative teritoriale de nivelul întâi	<i>FEB I</i>	184742,0 mii lei	337522,7 mii lei
Capacitatea fiscal pe locuitor a unei anumite unități administrativ-teritoriale	<i>CFLi</i>	1002,15 lei	2080,73 lei
Capacitatea fiscal națională medie pe locuitor a tuturor UAT de nivelul întâi	<i>CFLn</i>	630,65 lei	1366,87 lei
Populația unei anumite UAT de nivelul întâi	<i>Pi</i>	15400 loc.	15000 loc.
Populația totală UAT de nivelul întâi	<i>Pn</i>	2844673 loc.	2681734 loc.
Suprafața unei anumite UAT de nivelul întâi	<i>Si</i>	15,12 km ²	15,12 km ²
Suprafața totală a UAT de nivelul întâi	<i>Sn</i>	1108 km ²	1108 km ²
Ponderea specifică a indicatorului capacitatea fiscală pe locuitor	<i>PS_{CFL}¹</i>	158,91 %	152,23 %
Ponderea specifică a indicatorului populației	<i>PS_p¹</i>	0,54 %	0,56 %
Ponderea specifică a indicatorului suprafață	<i>PS_s¹</i>	1,36 %	1,36 %
Parametru suplimentar	<i>Pe</i>	1,3	1,3

Sursa: Elaborat de către autor, pe baza anilor 2015-2020, în baza cercetărilor efectuate de către coordonatorul științific

Tabelul 2

Sinteza veniturilor bugetului local pe anul 2015

Nr. d/o	Venituri	Codurile		Suma, mii lei
		articol	aliniat	
	Venituri total			15433,2
1	Impozitul pe venitul persoanelor fizice reținut din salariu și din alte surse de venit decât salariu	111111111	010509	2250,93,875,0
2	Impozite pe proprietate	114	00	505,1
3	Taxele locale			3260,5
4	Alte venituri și încasări			939,5
5	Mijloace speciale	151	01	991,6
6	Transferuri de la bugetul de stat			7406,8

Sursa: elaborat de către autor în baza veniturilor bugetului orașului Florești pe anul 2015.

Tabelul 3

Sinteza veniturilor bugetului local pe anul 2020

Denumirea	cod ECO	Suma mii lei
Impozit pe venitul persoanelor fizice ,total	1111	10237,3
Impozit funciar , total	1131	37,2
Impozit pe bunurile imobiliare , total	1132	813,6
Taxe pentru servicii specifice, total	1144	3565,7
Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate, total	1145	762,3
Renta, total	1415	138,3
Taxe și plăți administrative , total	1422	10,0
Transferuri primite între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I	1912	14085,6
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I pentru învățământul prescolar, primar, secundar general, special și complementar (extrascolar)	191211	10895,1
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I pentru asigurarea și asistența socială	191212	83,0
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I pentru infrastructura drumurilor	191216	1527,1
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I	191231	1580,4
TOTAL		31205,6

Sursa: elaborat de către autor în baza veniturilor bugetului orașului Florești pe anul 2020.

Concluzii

Cercetând cu atenție toate cele expuse mai sus, observăm o creștere considerabilă a veniturilor în decurs de 5 ani, de la 15433,2 mii lei la 31205,6 mii lei. O asemenea creștere poate fi cauzată datorită măririi impozitelor, a taxelor locale, creșterea transferurilor de la bugetul de stat. Pentru a determina bugetul local este nevoie de formula transferurilor de echilibru (TE), prin care a fost constatat că cea mai mare parte din buget îi revine transferurilor cu destinație specială ce include 6677,0 mii lei și circa 90 % din venitul de transfer, iar celelalte 10 % ale venitului din transfer îi revin în sumă de 729,8 mii lei, transferului cu destinație generală, aproximativ același rezultat procental este și în anul 2020.

Referințe

1. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 223-230*, [accesat 19.02.2020]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/354213/> .
2. Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului (modificat prin Ordinul MF 98 din 20.06.2017), [accesat 17.02.2020]. Disponibil: <http://mf.gov.md/>.
3. MANOLE T., FINANȚELE PUBLICE LOCALE rolul lor în consolidarea autonomiei financiare la nivelul unităților administrativ-teritoriale, editura EPIGRAF, Chișinău, 2003.
4. MANOLE T., Managementul Finanțelor Publice, Institutul Național de Cercetare Economică, Chișinău, Tehnica Info, 2016, 803 p., ISBN 978-9975-63-401-4.
5. Bugetul orașului Florești, [accesat 19.02.2020]. Disponibil: <http://primariafloresti.md/bugetul-local/>.